

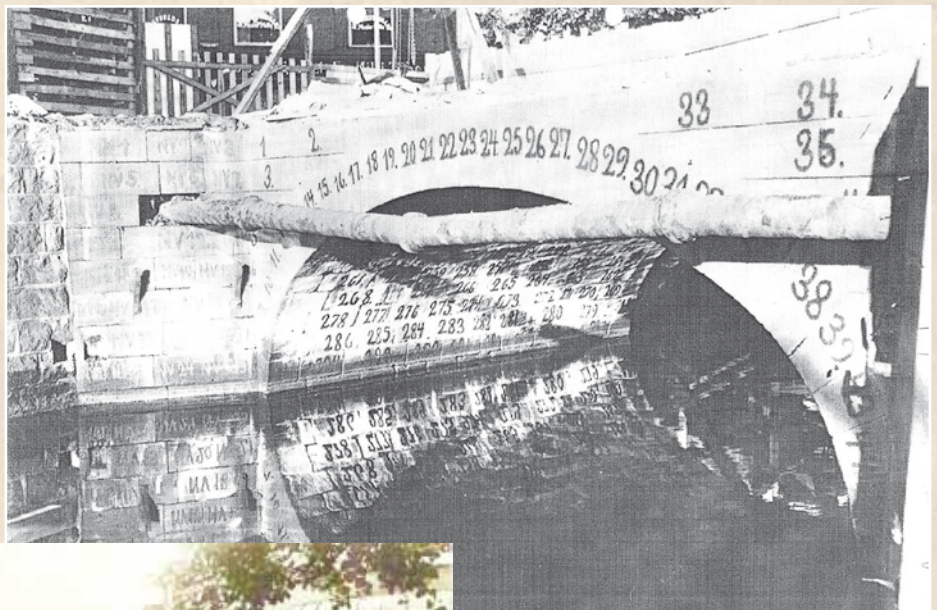
Den gamle stenbro der ikke blev genrejst

– Historien om broen i "Den Gamle By" i Aarhus

Ingeniør Arne Rosenkvist
arne.rosenkvist@mail.tele.dk

Den Gamle By i Aarhus er købstads-/fri-landsmuseum. Det opstod efter landsudstillingen i Aarhus i 1909. Købstadmuseet har udviklet sig siden, og i disse år udvides det med en bydel fra omkring 1900-tallet. Det er her, den nye udstilling fra 1974 findes.

I forbindelse med denne udvidelse skulle der mellem den nye og gamle bydel bygges en bro over åen. Forskellige muligheder blev foreslået. Den sydlige indfaldsvej til Aarhus, der kom fra Brobjerg og krydsede åen ved Immervad – altså et sted, hvor man inden der blev bygget bro, immer/al-

Figur 2. Broen ved Immervad klar til nedtagning i 1932.

Figur 1. Broen ved Immervad over Århus Å bygget i 1839. Den flotte kurvehanksbue sløres her af den fortovsudvidelse, der er føjet til broen.

tid kunne forceres. Ved Immervad var der i år 1839 bygget et flot granitstensbro over Aarhus Å.

Denne bro stod frem til 1932, hvor åen blev overdækket og derefter løb under Åboulevarden.

Det var et af mellemkrigstidens store trafikale gennembrud i Aarhus, hvor trafikken til havnen nu kunne ledes ad den brede Åboulevard.

Broen blev nedtaget i 1932 med henblik på genopførelse. På det tidspunkt var Den Gamle By nok ikke i tankerne.

Men broen fra Immervad kom igen i forslag i forbindelse med etableringen af den nye bydel, og det er på dette tidspunkt i 2008, at forfatteren kommer ind i billedet.

Figur 3. Brokvadrene på kommunens oplagsplads i 2009. Nummereringen er delvis forsvundet og et antal kvadre er også væk. Mange af kvadrene har nu fundet anvendelse i kajmuren i det nye havnebassin, der er under opførelse i Den Gamle By. Foto: AR.

Figur 4. Arkitektens skitse fra 1958, hvor den gamle bro også var i forslag om at blive opført ved vandmøllen. Det ville rigtigt have bragt den smukke kurvehanksbue frem.

Figur 5. Den nye bro, kaldet "Nygadebroen". Bagved ses Tårnborghuset, hvori den nyåbnede 1974-udstilling bl.a. er placeret. Foto: AR..

Han har tidligere blandet sig i bevarelse af historiske broer (se Dansk Vejtidskrift okt 2005 om broer på De Danskvestindiske Øer) og blev derfor spurgt, om han ville se på broen og brostenene sammen med museets projektmedarbejder.

En skitse fra 1958 viste, at broen havde været i spil på et tidligere tidspunkt, og her kunne man se, hvordan arkitekten havde tænkt den indpasset ved vandmøllen.

Efter nogle møder om, hvordan det kunne gribes an at genopføre så stor en granitstensbro – herunder også kontakt til en entreprenør, der havde erfaring i opsætning af granitstenskvadre – blev det klart, at både størrelse og økonomi overskred det, der var tænkt på. Kvadrestensbroen ville ikke blive opført igen. Dermed var forfatterens rolle udspillet.

I stedet valgte byggeledelsen at lave en miniatureudgave af en stålpladebro bygget over Aarhus Å ikke langt fra museet. For som byggelederen sagde: "Nu er tiden inde til, at der kommer andre materialer end træ og sten ind i Den Gamle By". Og da broen fører over til byen, der repræsenterer det 20. århundrede, har det vel været på tide til også at indføre stålet i Den Gamle By. ■

Figur 6. Den nybyggede stålbro i Den Gamle by, der danner overgangen mellem den gamle og nye bydel. Foto: AR.